

Projekt

z dnia 6 grudnia 2020 r.
Zatwierdzony przez Wójta Jemielnicy

**UCHWAŁA NR _____
RADY GMINY JEMIELNICA**

z dnia 2020 r.

**w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na lata 2021 -2025.**

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 r. poz. 218 i poz. 956) uchwała się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025 w brzmieniu określonym w załączniku do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Jemielnicy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem jej podjęcia z mocą od 1 stycznia 2021 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Norbert Jaskóła

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE W GMINIE JEMIELNICA
NA LATA 2021 - 2025**

I. WSTĘP

Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Działanie to naraża osoby dotknięte przemocą na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narusza godność, nietykalność cielesną, wolność w tym seksualną, powodując szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołując cierpienie i krzywdy moralne. Podstawowym aktem prawnym, regulującym zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie jest ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz. U. z 2020r. poz. 218)

Gminny program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie to dokument, którego zadaniem jest wprowadzenie w życie działań mających na celu udzielenie pomocy ofiarom przemocy rodzinnej, a także podejmowanie odpowiednich działań wobec sprawców przemocy oraz zwrócenie uwagi społeczności lokalnej na zjawisko przemocy w rodzinie.

Program wyznacza również główne kierunki działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w celu skutecznego reagowania na to zjawisko. Jest zgodny z projektem strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Jemielnica.

Potrzeba opracowania takiego dokumentu dla Gminy Jemielnica wynika nie tylko z przesłanek formalnych (ustawa o pomocy społecznej oraz ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, które nakładają na Gminę obowiązek opracowania i realizowania Programu), ale również z odczuwalnych, negatywnych zjawisk społecznych na terenie Gminy.

Przemoc domowa rodzi konsekwencje niezmiernie głębokie i szkodliwe, może być skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Zjawisko przemocy nie jest jednoznaczne. Wyróżniamy kilka rodzajów przemocy: fizyczna, psychiczna, seksualna, ekonomiczna, zaniedbanie. Ofiarami przemocy są na ogół kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni. Ofiara jest zazwyczaj słabsza, a sprawca silniejszy. Zgodnie z art. 207 § 1 Kodeksu Karnego, przemoc w rodzinie jest przestępstwem.

Program skierowany jest do:

- 1) ofiar przemocy w rodzinie, w tym dzieci, współmałżonków lub partnerów, osób starszych, niepełnosprawnych;
- 2) sprawców przemocy w rodzinie;
- 3) świadków przemocy w rodzinie.

II. ISTOTA I ZAKRES PROGRAMU

1. Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) Ustawa z dnia 29.07.2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020r. poz. 218);
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020r. poz. 1876);
- 3) Ustawa z dnia 26.10.1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r. poz. 2277)

2. Program jest skorelowany z następującymi Programami:

- 1) Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020;
- 2) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jemielnica;
- 3) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 4) Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii.

3. Informacje ogólne

Podstawową grupą społeczną pełniącą niezwykle istotną funkcję jest rodzina. To rodzina określa cele i wartości, do których dążą dzieci, a także wywiera istotny wpływ na zachowanie się jednostek zarówno wewnątrz jak i na zewnątrz rodziny. Rodzina jako wspólnota rodziców, dzieci i krewnych, stanowi pierwsze i podstawowe miejsce doświadczenia współżycia z ludźmi.

W domu powinniśmy się czuć bezpiecznie. Dom ma być miejscem, w którym jesteśmy kochani, chronieni, gdzie odzyskujemy siły po dniu pracy lub nauki. Jednak dla wielu ludzi dom nie jest spokojną przystanią, jest niebezpiecznym miejscem, gdzie regularnie doznają cierpień fizycznych i emocjonalnych, gdzie są również wykorzystywani seksualnie.

Przemoc najczęściej kojarzy się ludziom z biciem, popychaniem, kopaniem, zmuszaniem człowieka do upokarzających czynności, stosowaniem broni lub gwałtem. Przemocą jest także poniżanie człowieka, oczernianie go przed innymi, wyzywanie i rzucanie obelg, obrażanie jego poczucia własnej wartości, ograniczanie jego swobody w sposób przekraczający normy moralne i obyczajowe.

4. Skala i diagnoza zjawiska przemocy w gminie Jemielnica oraz posiadany potencjał w celu realizacji programu.

Diagnostując zjawisko przemocy w przedszkolach i szkołach znajdujących się na terenie gminy Jemielnica stwierdzono, że w ostatnich latach nie zaobserwowano narastania przemocy wśród uczniów. W latach 2016 – 2019 nie wzrosła również liczba rodzin objętych Procedurą Niebieska Karta z uwagi na występowanie przemocy w domach wychowanków.

W przypadku wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinach, w których dzieci uczęszczają do placówek oświatowych każdorazowo do grup roboczych powoływani są przedstawiciele szkół i przedszkoli. Wspólnie z pozostałymi członkami grup roboczych ustalają plan pomocy i pracują nad poprawą sytuacji rodzinnej.

We wszystkich placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie gminy podejmuje się działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Są to liczne programy profilaktyczne, porady i konsultacje dla rodziców i ich dzieci. W razie potrzeby udziela się kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwości pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia w rodzinie, w tym formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Tab. 1. Liczba ofiar przemocy domowej wg Procedury „Niebieskie Karty”.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.	I półrocze 2020
Liczba ofiar przemocy domowej ogółem:	22	16	7	2
w tym: kobiet	8	10	5	2
w tym: mężczyzn	1	2	1	0
Dzieci do 18 roku życia	13	4	1	0

Tab. 2. Zjawisko przemocy w rodzinie.

Rodzaj problemu	Rok		
	2017 r.	2018 r.	2019 r.
Interwencje domowe związane z przemocą w rodzinie	38	30	34
Ilość postępowań wszczętych z powodu znęcania się fizycznego lub psychicznego nad rodziną.	1	3	3
Ilość założonych „Niebieskich Kart”	6	7	5

Jak wynika z danych liczbowych Komisariatu Policji w Zawadzkiem w latach 2017 – 2019 na terenie Gminy Jemielnica przeprowadzono co roku od 30 do 38 interwencji domowych. W 2019 r. zmniejszyła się liczba założonych Niebieskich Kart. Od roku 2018 wzrosła liczba postępowań przygotowawczych wszczętych z powodu fizycznego lub psychicznego znęcania się nad rodziną.

Tab. 3. Dane statystyczne Ośrodka Pomocy Społecznej.

	2017 r.	2018 r.	2019 r.	I półrocze 2020
Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy OPS	163	159	158	118
Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskiej Karty	9	9	7	2

Analizując dane statystyczne Ośrodka Pomocy Społecznej w Jemielnicy od 2017 do 2019 roku możemy zauważyć, że liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej utrzymywała się na podobnym poziomie. Liczba rodzin w których stwierdzono występowanie zjawiska przemocy spadła w roku 2019 w stosunku do lat ubiegłych.

Podkreślić należy, że z doświadczenia osób i organizacji zajmujących się przemocą domową wynika, iż statystyki nie oddają powagi problemu. Najczęściej ofiarami przemocy w rodzinie są dzieci, które z reguły nie potrafią same poprosić o pomoc oraz osoby dorosłe, które są zastraszone,

bezradne lub wstydzą się przyznać do faktu, że są ofiarami przemocy domowej. Innymi ważnymi problemami Gminy Jemielnica związanymi z przeciwdziałaniem przemocy domowej są:

- 1) brak bazy lokalowej i mieszkań chronionych;
- 2) długi okres rozstrzygania spraw w sądach;
- 3) niska świadomość społeczna;
- 4) funkcjonowanie stereotypów na temat przemocy.

Do chwili obecnej problemami związanymi z przemocą w rodzinie zajmowali się głównie pracownicy socjalni zatrudnieni w ośrodku pomocy społecznej, policjanci – dzielnicowi oraz członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Znowelizowana ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie rozszerza krąg osób zajmujących się problematyką przemocy o przedstawicieli oświaty, służby zdrowia, kuratorów sądowych, prokuratorów oraz przedstawicieli innych podmiotów.

5. Zasady działania Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą, oddziaływania na osoby stosujące przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat, przyczyn i skutków przemocy w rodzinie, oparty jest na zasadach:

- 1) wzajemnej współpracy i współdziałania organów administracji publicznej, organizacji pozarządowych, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwom;
- 2) jawności działań organów administracji publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby;
- 3) szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich praw do wychowania się w rodzinie, poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

III. CELE PROGRAMU

Celem Programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie;
- 2) zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy;
- 3) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cele działania programu:

- 1. Zapobieganie występowania przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości i wrażliwości mieszkańców Gminy wobec przemocy w rodzinie poprzez:**

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizator lub koordynator
1.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem, zajęcia pozaszkolne.	prowadzenie zajęć wychowawczych, wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu sprzyjających zachowaniom nieagresywnym	placówki oświatowe, świetlice środowiskowe, wiejskie
2.	Edukacja przedmażeńska.	poradnictwo w zakresie radzenia sobie ze stresem, agresją i konfliktem	Kościół
3.	Wspieranie rozwoju nieagresywnych sposobów rozwiązywania konfliktów społecznych i rodzinnych.	promowanie mediacji, w tym mediacji rodzinnych, zajęcia wychowawcze dotyczące nieagresywnego rozwiązywania konfliktów,	OPS szkoły Policja

Adresaci: dzieci, młodzież, dorośli, rodziny, społeczność lokalna

2. Zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków występowania przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizator lub koordynator
1.	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą i pozostającym w rodzinie, w dotychczasowym miejscu zamieszkania lub pobytu.	poradnictwo medyczne, psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, prawne i socjalne, praca socjalna, aktywizacja zawodowa, interwencja kryzysowa, realizacja procedury „Niebieskie Karty”	OPS, służba zdrowia, policja, sądy, prokuratura, pedagog szkolny.

2.	Ochrona przed dalszym krzywdzeniem przez sprawcę.	odseparowanie sprawcy od ofiary, zakaz kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną,	- policja, sądy, prokuratura.
3.	Udzielenie wsparcia osobom dotkniętym przemocą i zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania, pobytu lub rodziny.	udzielanie bezpiecznego schronienia osobom dorosłym lub rodzinom dotkniętym przemocą, udzielanie bezpiecznego schronienia dzieciom – ofiarom przemocy, pomoc socjalna osobom dotkniętym przemocą,	Urząd Gminy, OPS, organizacje pozarządowe, policja, sądy, prokuratura.
4.	Działania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Wszystkie zadania z katalogu zadań wymienionych w GPPiRPA, które wiążą się z przeciwdziałaniem przemocy u osób uzależnionych lub współuzależnionych.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

Adresaci: osoby dotknięte przemocą, w szczególności ofiary i świadkowie

3. Zapobieganie stosowaniu przemocy w rodzinie.

Lp.	Zadanie	Działanie	Realizator lub koordynator
1.	Działania edukacyjne.	poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne, terapia, programy w zakresie radzenia sobie ze stresem,	placówki oświatowe, PCPR, Policja.
2.	Oddziaływanie na społeczności lokalnej w celu włączenia jej w system	wywiady środowiskowe w społecznościach szczególnie zagrożonych,	OPS, Policja – dzielnicowi.

	monitorowania zjawisk związanych z występowaniem przemocy.		
--	--	--	--

Adresaci: sprawcy przemocy

IV. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
4. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
5. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
6. Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.
7. Niwelowanie skutków zjawiska przemocy.
8. Zmniejszenie skali występujących w rodzinach dysfunkcji wynikających z przemocy.

V. PRACA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO

Zespół interdyscyplinarny swoje działania skieruje przede wszystkim w stosunku do dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych, a także do rodzin patologicznych dotkniętych uzależnieniem oraz w sytuacjach powtarzalności zjawiska przemocy.

1. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele:

- 1) Jednostki Organizacyjnej Pomocy Społecznej;
- 2) Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) Policji;
- 4) Oświaty;
- 5) Ochrony zdrowia;
- 6) Organizacji pozarządowych;
- 7) Kuratorzy Sądowi;
- 8) Prokuratorzy;
- 9) Przedstawiciele innych podmiotów.

2. Zasady pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Zespół składa się z grupy osób współpracujących ze sobą w sposób skoordynowany, zapewniający skuteczne reagowanie na otrzymane informacje o przemocy w rodzinie. Członkowie zespołu skupiają specjalistów z różnych dziedzin. Jego działania koncentrują się na badaniu problemu krzywdzenia rodziny, na strategii postępowania z danym przypadkiem, na zagadnieniach dotyczących terapii ofiar, ich rodzin i sprawców. Przyjmuje się, że najlepszą odpowiedzią na wyzwanie, jakim jest interwencja w przemocy domowej oraz pomoc ofiarom przemocy jest praca zespołu interdyscyplinarnego. Stosowany w takim zespole sposób podejścia często wykracza poza wspólne badanie przypadku i koordynację działań poszczególnych instytucji, obejmując również zespołowe podejmowanie decyzji. Tego rodzaju działania wymagają pełnego uczestnictwa i współpracy członków zespołu, którzy wnoszą w jego pracę swoją wiedzę, umiejętności oraz zdolności.

Organizatorem spotkań będzie Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego wraz z pracownikiem odpowiedzialnym za obsługę organizacyjną – techniczną zespołu interdyscyplinarnego.

Do zadań zespołu należy:

- 1) wspieranie ofiar przemocy w rodzinie w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej oraz przerwaniu cyklu przemocy, a także zapobieganie kolejnym aktom przemocy w rodzinie;
- 2) monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, poinformowania o tym odpowiednich służb;
- 3) diagnoza na temat skali zjawiska przemocy na terenie gminy oraz przekazywanie uzyskanych informacji do środowiska lokalnego;
- 4) gromadzenie informacji oraz ich upowszechnianie na temat miejsc i osób uprawnionych do udzielania pomocy, a także możliwości udzielania jej w środowisku lokalnym oraz inicjowanie tworzenia nowych miejsc pomocy dla osób krzywdzonych;
- 5) inicjowanie działań zmierzających do podniesienia kwalifikacji osób mających w swojej pracy kontakt z ofiarami i sprawcami przemocy – organizowanie szkoleń, warsztatów itp.

VI. KOSZTY FUNKCJONOWANIA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO

- 1) koszty administracyjno – biurowe (w tym zakup materiałów biurowych, koszty podróży służbowych, szkolenia członków zespołu, prowadzenie kampanii informacyjnej, koszty korespondencji itp.);
- 2) koszty zatrudnienia i wynagrodzenia personelu (np. psycholog);
- 3) koszty dyżurów pracowników socjalnych;
- 4) koszty porozumień w sprawie umieszczenia ofiar przemocy w specjalnych ośrodkach wsparcia (wg. potrzeb).

VII. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

Realizację zadań wynikających z Programu koordynuje Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Jemielnicy.

Realizacja programu jest działaniem długofalowym, wymagającym stałego monitorowania i zaangażowania wszystkich realizatorów, ma także wieloletnią perspektywę i powinna przyczynić się do poprawy stanu bezpieczeństwa życia codziennego.

Bieżący nadzór nad realizacją programu sprawuje Wójt Gminy Jemielnica oraz podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w programie.